

امور ادارہ و تحریر یہ سنہ سلا نیکی
 توفیق افندی نظارت ایدر .

مجموعہ ادبیات

ادبیات ، فنون و معارف و مطایبات
 ادبیہ و شئون معارف و ترقیدن بحث
 ایدر . تنویر افکارہ خدمت ایلر .

امور ادارہ و تحریر یہ سنہ متعلق خصوصیات
 ایچون توفیق افندی یہ مراجعت اولنور .

درسمات و ولایات شاہانہ ایچون بر
 سنہک آئونه سی بکری بش غروشدور .
 آئونه اجوقی برینہ پوسنه پولی قبول
 ایدیلیر . مرکز سی شمدیلک باب عالی
 جادہ سندہ عطار بورغاک افندیکنک
 دکاتیدر .

استانبول ایچون نسخہ سی : ۲۰ پارہ یہ در . شمدیلک پنجشنبہ کونلری نشر اولنور . ولایات شاہانہ ایچون نسخہ سی : ۲۰ پارہ یہ در .

مُصاحِبَةُ

املا مسئلہ سی

مصاحبہ مزک سرنامہ سنہ باقرق
 سنہ لردن بری دوام ایستدیک حلالہ هیچ
 بر نتیجہ یہ اقتران ایدہ مہمش اولان املائی
 عثمانی مسئلہ سی بر کرہ دہا موضوع
 بحث ایدہ جکمز ظن اولنسون ! بو
 مصاحبہ مزده جریان کلام ایله عثمانلی
 املاسی حقندہ دہ برایی سوز سویلمہ مز
 ممکن اولور فقط اصل مقصد مز فرانسدہ
 تحث ایدن املا مسئلہ سندن بحث
 ایتمکدر .

نہ کی سوق طالع اقتضاسی اولدیفنی
 بیلمہ مز سکده هر مملکتده املا مسئلہ سنک
 عصر لرجه دوام ایستدیک کورولیور .
 بز کندی مملکت مزده کی املا مسئلہ سنک
 لزومندن زیاده اوزادیفندن شکایت ایدرز .
 حالبوکہ فرانسه وسائر مملکتارده املا
 مسئلہ سی ایکی اوچ عصر دن بری تمامی
 ایدیلور .

فقط ایکی اوچ عصر لاق شومسئلہ نک
 بودفعہ نصل تازہ لشم اولدیفنی والک صکرہ
 نہ نتیجہ حاصل ایلدیکنی حکایہ ایتمک
 مناسب حال اولوق اوزرہ عد ایدلمشدر .

فرانسدہ املا مسئلہ سی بودفعہ
 تجدید ایتمش اولان ذات مشاہیر ارباب
 قلمدن و فرانسه اقامیلاری اعضاسندن
 و دارالفنونلر اکابر ارکانندن موسیو
 (غرمہ آر) ایتمش .

« نان » غزتمسئلک اقدام سنہ کورہ
 برجوق مسائل حقندہ غایت محافظہ کار اولان
 بو ذات املا مسئلہ سنہ کلنجه صوک درجه
 تعديلات التزام ایدیلور ایتمش . فرانسر
 لسانک املاسی بر مکمل صورتده اصلاح
 ایلمک املندہ بولنیور ایتمش . مسئلہ سی
 اعضاسندن بولندیفنی اقدامیادہ موضوع
 بحث ایتمش . مباحثات شدیدہ میدان
 آجیش . فقط اقدامیادہ او قوجہ قونسرو اتورلر

هیئت اصلاح املا حقندہ جزئی بر تشبثدہ
 بیلمہ بولنمہ قطعاً قرار ویرمش .

بونک اوزرینہ موسیو (غرمہ آر)
 اختیار سکوت ایدرک اصلاح املا مسئلہ .
 سی دہ بردفعہ دہا حفرہ نسیانہ کیدہ جک
 دیہ ظن اولنمش ایسدہ مومی الیہ الہ
 آلدیفنی بر مسئلہ سی اولہ قولایقلہ ترک
 ایدنلردن اولدیفنی جہتلہ اقدامیادہ صکرہ
 فرانسه معارف نظارتی مجلس کیرینسہ
 مراجعت ایتمش . اصلاح املا حقندہ کی
 تصوراتی قومدن فعلہ جیقارمق ایچون
 مجلس مذکورک معاونتی التماس ایتمشدر .

بومراجعہ اوزرینہ مجلس مذکور مسئلہ سی
 نظر اعتنایہ آلوب اولبایدہ برقرار اتخاذ
 ایتمش . بوقرار اخیراً غزتملر طرفندن دہ
 اعلان اولنمشدر . فرانسر لسانندہ بعض
 کلماتک تجدید و یاتعین املا سنہ دائر اولان شو
 قرارک نہ اولدیفندن بحث ایتمک بزجه
 هیچ بر لزومی یوقدر . بالکتر شوراسنی
 انظار دقت قارئینہ ارانہ یہ لزوم کوریرزک
 فرانسدہ مجلس کیر معارفک املا حقندہ
 اتخاذ ایستدیک مقررات بو اوچ عصر لاق
 مسئلہ نک کاملاً حلنہ خدمت ایدہ مہمشدر .
 حتی بعض کلملرک طرز تحریری و بعض
 جمعلرک صورت تشکیلی حقندہ مجلس مذکور
 طرفندن ویریلن قراری موافق کورمیشلر
 بر اکثریت عظیمہ تشکیل ایتمشدر .

مجلس کیر معارفک قرار یی بالکتر
 بر نقطہ نظردن مناسب و موافق عد
 ایدیلور لرکہ اودہ مثلاً فرانسدہ برنجی
 و ایکنجی درجه تحصیلہ مشغول اولان
 طلبہ مثلاً بر کلمہ نک جمعی تشکیلہ کوجک
 بر خطا ایتمہ صنف کچہ مز ایکن بعدما
 بو کوجک خطا لرہ اهمیت ویرلمہ سی مجلس
 مذکورک تحت قرارہ آلمش اولسیدر .

حتی « نان » غزتمسی مقررات واقعہ
 مجلسک بو قسمنہ باقرق بر طاقم کلملرک
 طرز تحریری و صورت چی حقندہ بیکدن
 قاعدہ وضعنہ قالشعمقدن ایسہ برنجی
 و ایکنجی درجه تحصیلرندہ امتحان کچیرن

طلبہ املاجه برایی اوفق تفک خطا
 ایدہ جک اولسہ بیلمہ بو کیفیتک ترفیع صنف
 ایتمہ سی کی هر حالده موجب مقدریت
 بر نتیجہ حاصل ایتمہ سی آمر اولورق
 بالجلہ معلملرلہ بمیزلرہ امر قطعی ویرلمسہ
 اکتفا اولنمسی دہا مناسب اولہ جغنی یازمش
 و خاتمہ مقالہ سی شمدی یہ قدر ذاتاً منصف
 ذکی بمیزلر . معلملر اولہ کوجک املا
 بالکشلقلرینہ اهمیت ویرمز لردی . فقط
 بتون بمیزلر . معلملر منصف دکلر سہ
 املا سی دکل آنلری اصلاح ایتمک لازمدر .
 سوزلریلہ تشکیل ایلمشدر .

فنیہ

نباتانہ دائر بعض مطالعات و تدقیقات
 (سوت آغاجلری)

[کچن هفته کی نسخہ مزدن مابعد و ختام]

او قدر کوزل قائم اولدی کہ بونک اینک
 سوتندن باشقہ برنی اولدیفنی کیمسہ
 فرق ایدہ مز ایدی . زیرا کوندوز
 طاعنہ تجربہ ایتمش اولدیفنی یاشقانلنی
 دخی قہوویہ قاریشدیرلر دینی زمان زائل
 اولمش ایدی .

سیاح سیاحت بو آغاجک احوال
 طبیعیہ سی تعریفہ کیرشدیکنی زمان ازجلہ
 دیورک :

« آغاجدہ آجیلہ جوق بارہ اگر طولانی
 اولور ایسہ سوت دہا آز آقیور . مائل
 و باخصوص عرضانی اولور ایسہ دہا
 زیادہ آقیور . ہیا ہیانک قابوخی سیاہ
 ہمبیدر . اک طیشندہ کی قشری براز
 سرنجہ در . التیدن یدی ملیمترو یہ قدر
 قایلنی واردر . سوتی جیقارمق ایچون
 بو قابوخی آغاجک بدتنہ قدر تمامیلہ کسمہ لی
 بو آغاجک آلکساندر ہومبولدک کوردیکی
 و تعریف ایستدیک « بالادہ وقا » یعنی اینک
 آغاجندن یک جوق فرقلیدر . ییراقلری
 بیضی شکلندہ اولوب طالارہ جفت جفت
 مر بو طدرلر . سوتک ترکیب کیمیویسی

دخی اینک آغاجی سوتندن فرقلیدر .
 ہلہ آندن دہا آز مقذیدر .
 آمر یقایہ غائد اولان بو ایکی نوع
 سوت آغاجلرندن ماعدہ « بہرا » لیمانی
 جوارندہ دخی بولنلردن دہا آز اہمیتہ
 شایان اولمایان دیگر بر سوت آغاجی دہا
 کورولمشدر . یرلی ہندیلر بو آغاجہ
 « ماسا راندوبا » اسمیہ ایدرلر . برہ زلیلا
 اورمانلرینک اک بیوک آغاجلرندن بریسی
 بودر . بو آغاجک کراستہ سی انشاآت
 بحر یہ ایچون یک مقبولدر . شیطا آئندہ
 بہار آجہرق غایت کوزل میسود ویرر .
 بو میوہ نک جاشنسی قایماغہ بولانمش
 جیلکہ بکزر . قابوخی جینیلہ جک اولور
 ایسہ غایت بیاض بر سوت فشقرکہ
 راجحہ سوزوغایت لطیفدر . یرلرلر علی العادہ
 بونکک تغذی ایدرلر . بو آغاجی اوروپایہ
 طانتدیران ذوات « شاتیقہلر » نام الکلیز
 سفینہ حریرہ سنک جراحی « و بیستر » در .
 سفینہ مذکورہ ضابطانی بہرا لیمانندہ
 بولندقلری مدت قہوویہ و چلبلی ایچون
 ہب بوسوتی قولانمشلردر . جراح
 و بیسترک تعریفنہ کورہ بو آغاج غایت
 یوکسک قابوخی سیاہہ قریب غایت قویو
 اسمر رنگدہ اولوب ییراقلری بیضی
 شکلندہ وغایت بیوکدر . جراح و بیستر
 دیورک :

« کی طاقہ سی بوسوتدن آغز لری
 طبعی و محکم قابالی شیشہ لہرہ قویوب
 صاقلامش ایدی . ایکی آتی سوکرہ
 بوقلادقلرندہ کورولدی کہ سوت ایکی
 قسمہ آیرمش . بر قسمی مایع و بولانق
 و اکشیمسی قوقولی اولوب دیگر قاطی
 و بیاض و بالکتر سودہ دکل اسبرتودہ
 دخی اریمز بر جسمدر . سانتفراد حسا
 بیلمہ یمش درجه حرارتدہ اریز . بومادہ
 موم کی یانار وغایت بارلاق یشیل برضا
 نشر ایدر . کورونیورکہ بر بیوک مقدار
 بال مومنی حاوی اولوب اینک آغاجک
 سوتندہ بولونان فیبرین بوندہ یوقدر »

بواجح دخی ایسجر اغاجی قامایاسندن
برشی اولوب حالسوکه او اراضی
داخلده و دگر کنارده بوندن بشقه
سوت ویرن دیگر اغاجلر دخی واردر .
« قولوزیا غلاقسوداندرون » دنیان بر
اغاج دخی غایت لطیف ولذتی سوت
ورمکده در . « هوریا قره ییتان » دنیان
بر اغاج ده و واردر که انک سوتنده مواد
آزوتیه دخی چسوخه بولونوب فقط
ره چینا نوعندن حائر اولدینی ماده آنی
عادتا بلور حاله کتورر .

سیاح مشهور بول مارقووا ۱۸۶۰ سنه
میلادیه سنده امریقای جنوبیه سیاحت
ایدر ایکن « اوقابالی » نام محله بوبله
بر اغاجه تصادف ایتمش که بریلر بوکا
« قوقماس » تعیر ایدیورلر ایش .

سیاح مومی الیه دیورزکه :
« بولردن برینک ساقی کسمک
خصوصنده کی آرزومه مقاومت ایدمدم .
یاغنه بر بالطه لی آدم الوب طماغه
کیتدم . بواغاجلرک الک جسیملرندن برینی
انتخاب ایتدم . بالطه اغاجه طالدینی
زمان اغاج غاجر فاجر ایله دی . بالطه
چیقار جیقماز یارمک دوداقلری اوزرنده
سوت بلوردی . اول طامله طامله
ویلمده اقطاعسز بر آقتی الیه آغنه
باشلادی . بر دوکولن سوت طوبراغک
قرمزی رنگی الیه یوسونلرک یشیل رنگی
بیاضه تحویل ایدیورلر ایدی بن براز
بو حالی تماشادن سوکره المده کی قاواطه یی
آغاجک یارمسنه طوئدم . ایچنده پیدا
اولان سوتدن بر قاج یوظم ایچدم . قویو
ویاغلی اولان بوسوت آغاجدن چیقار
ایکن بک بیاض اولوب سوکره هوایه
تماس الیه چارچاق ساراریور . بر ساعت
مرورنده زیاده سیله قوبولاشیور . ایلك
ایچلیدیکی زمان آغزده خوشه کیتمز بر
آجیلیق بر اقیور . بوسونلرک ایچلری سر -
خوش ایتدیکی حقنده کی روایتلر بوشدر .
برخیلی دفعه لر چوخه مقدار لر الیه ایچدک .
نه دماغزده سر خوشلق انری کوستردی
نهمه اویقومزی کتوردی . بونی سوه
سوه ایچمه یورایدک . یالکیزنجیر به لر مزی
اجرا ایچون ایچسور ایدک . بونده الک
زیاده خوشه کیتمین شی ضمع عربی
محلولی درجه سنده یاشقان اوله سیدر .
ایچر ایچمز بول سو الیه آغز مزی بیقماغه
مجبور اولسور ایدک . اغز بیقماغه جق
اولور ایسه دوداقلر بر برینه او قدر
یایسورلرک بردها آچلمایه جق ظن
اولسورلر . بولین نباتینک قدرت
اغذاییه سنه کانه هومبولدک و ژوسیونک

روایتلرینه کوزه او جوار اهلینسی بک
بختیار صایمق ایجاب ایده جکدر . زیرا
قرنلرینی طویورمق ایچسون دوداقلرینی
بو آغاجلر آچیلان مده تطبیقندن باشقه
احتیاج یوقدر . هله بو آغاجلرک غایت
قالین ساقندن بریلر صندال او یقده درلرک
بومفعت ماده سی ده آزدکدر . بو آغاجک
سوتنه ایسدن متحصل سیاه بویای قانوب
برده معجون یایسورلرک اویدقلری
صنداللرک یارقلرینی بونکله طیقادقلری
زمان اومعجون طاش کسلیور . ایلروده
تحلیل کیمیوی اجرا ایتمک ایچون بر شیشه یه
بوسوتدن قویمش ایدم . اونیش کون
سوکره بومایع او قدر تصلب ایتدی که
چیقارمق ایچون شیشه یی قیرمغه مجبور
اولدم . نبات شکرینه تمامله مشابه بر
حاله تبلر ایش ایدی .

جناب حقک سکنه ارضه حاضر طعام
اوله رق تهنه ایتدیکی غذا یالکیز بولین
نیاتیدن ده عبارت دکدر . ده نلر
واردر نه لرکه تاریخ طبیعی یی هم الک نافع
هم ده الک الکنجه لی بر علم اولمق اوزره
انظار قدر شناسانه توصیه ایدر .

احمد مدحت

شعر

کوکرچین

خورشید چکلدی انزوایه ،
بر حال سکونه طالیدی اشیا ،
اوچشدی کبوترم هوایه
یوقی بکا بر انیس آیا !

وقتا که سبای برکوا کب ،
نورلر صاجیوردی سفلج آیه ،
بر بر اوچیوردی هب سحاب ،
برقیز دلیوردی نازی خوابه

دریا به دوشن خطوط زرین ،
عکس آور نور اختراندر !
جانا کی خوش بولوح رنگین ،
ایام ربیع دختراندر

صبح اولدی کوروندی شمس نابان
یارمده اویاندی اولدی آگاه
انواره بوروندی هب خیابان
گلشدی کوکرچینمده ناکاه !

« هو ، هو ، ایدرک دوزدی دایم ،
یالکیزلنی موجب ملالدر !
تعریفه بو حالی یوق مجالم
تسریر - دیشی سز - آنی محالدر
ارضروملی : مصطفی کمال

نوحات هجران

۵

دون کیچه بنه دکنر کنارینه چیقوب
بوغاز ایچنک نایه ده بیک رنگ حزن الیه
تلون ایدن سبانی ، محزونلق ایچنده نمایان
اولان ساحلرینی بر وضع غریبانه الیه
تماشایه طالیدیغ زمان اورالری قلب
فاترمله هم آهنگ بولدم . بو کیچه هر بر
ساکن ایدی : سما قبالی ، بلوطلر کریمه
خواه و بزمردده ، ساحلر نمناک ، دکنر
راکد و بیتاب !

نه قدر مضطربم : باشمده شدتلی
بر آتش کوکسمده درین بر آغری وار .
آه ، هر دم صیزلایان بوشرخه زهرناک ،
بوجریحه خون آلود بی حیاتمدن ،
بوکنج حیاتمدن او قدر نومید ایدیورکه ...
جیلدیرم جغم ! سنی دوشونمکدن متحصل
بر بیتابی جنون ایچنده بونالیورم .
خفیف خفیف اسن ریاح معطر لیل
اوشونه جکی برده بولهب دلسوز غرامی
بستون مزداد ایدرک بی آلور ایچنده
بر اقیور . بیلیم خاطرکه کلیسورمی ؟
سنکله بولوندیغم برکون : کوز یاشلری
روحه انبساط ، فکره کشایش ویرر .
آلک ایچون الک نشه لی دقیقه لرم کریمه الیه
بکن زمانمدر ، دیمشدک .

فی الواقع اوبله ، بونی بنده تصدیق
ایدرم . فقط : امین اول عزیزم ، انسانده
استعداد کریمه اولمده آغلایه یورم .
ایشته ، بن شود دقیقه ده کوز یاشلری دوکک ،
- بلکه - دل رنجیده به مدار انشراح
اولور امیدیه آغلامق ایسته دیکم حالده
بوکاده موفق اوله میورم . بوده مقتضای
طالع دلکی ؟

دوشونیورم ، کریمه لرله بکن ماضی یی
اینسارله بکن حلی بو المزده عشق ،
بودلریش غرام ایچسون نلر احضار
ایتدیکنندن خبردار اولمدیغم استقبالی
دوشونیورمده کندی کندیمه : عجب بو
اندیشه ، بو اضطراب ، بو تلهف نهان
نه وقت نهایت بوله جق ، دیه برده
سؤال ایراد ایدیورم . نه غریب ملاحظه ؟
بو سؤاله بنه بن جواب ویرم جکم اوبله می
هیئات ! ... عشق دیلان قوه آرامسوزک
بودل ناشاد اوزرنده کی تأثیرینک ازاله می
بنم المده می ، که اضطراب لرله ، نه سالکلرله
کذار ایدن ایام فرقتک ، لیسال احزانک
زوالبذیر اوله جنی زمانی تعیین ایدیم .

اووف ، اوشونیورم ، وجودم تیرتیر
تیریور . بر آز اول خفیف خفیف
اسهرک بولهب دلسوز غرامی مزداد
ایلان روزکار ، شمعی سرین نغمه لر یله
وجودمی اوشونیورم . قانیی طوکدر یورم .
اطراف او درجه قراردی که عادتا کوز
کوزی کورمه جک بر درجه یه کلدی .
اوبله یا ! ایسته ، کولک کورلمکه ،
شمشکلر اینجه اینجه جاقغه ، دکنزده
جوش و خروشه باشلادی . اووخ ،
ایلك قطره باران کوز یاشلرله قارشیدی .
کریان ، فورطنه اشتداد ایدیورم ، روزکار
کیتدجه زیاده لشیورم . ساحله چارپان
موجه لرک حزن طینی برمدت اطرافده
عکس انداز اولدقدن صکره زائل اولیور
هر طرف تنها کیمسه لر یوق .

یکی کوی الیه طرابیه آراسنه
برجسم مضی دوشدی . متعاقباً بنه
او لرلی مخوف بر قارالتی قوجا -
قلادی . آکلادم ، آرتق بوراده
طورلیه جق . یواش یواش ساحلدن
آریله رق انزوایه کیردم . سکون !
ساعت بیلیم قاج ؟ هرکس اویومش .
مردیوم نلری محترزانه - جیقدم . او طهمه
کیرم جکم انواده برسس ، شفقتلی برصد -
صاخ روحی تهیز ایتدی . اوده کیلری
اویقوده بیلدیکم ایچون بردنبره ترمدم .
اوت ، هرکس اویقوده ایدی ، یالکیز ،
آناجغم ، بنم شفقتلی ، حقیقتلی آناجغم اویوبه -
ماش ، بوفورطنه انشاندن تره لرده قالدینی
دوشونه رک آغلامش ، حتی آغلا یور بیلله .
بنده طورمدم ، بنده آغلامغه باشلادم ،
شفقت مادرانه نک بو درجه سنه حیران
اولدم . حیاتی ، شباب عمرینی بکا حصر
ایدن ، اذواق حیاتی یالکیز بنده آریان
بو محترم قادینه قارش قلمده بیوک بر
حسن حرمت اویاندی ، ایکی مژده بر
مدت ساکن ساکن آغلا دق . صکره او ،

— هایدی آرتق یات ! ساعت الی
دیدیم متعاقباً بو اشجه او طه دن جیقدی ،
او کیتدکدن صکره بنده کلشی کوزل -
یتاغمه اوزانیوردم ، فقط ، یاندیغم برده
شمشکلرک بارلدینی ، روزکارک اغاجلری
شدله سارسدینی ، بنجره لرک انی ربط
ایدلماش قادلرینی شاقیرداتهرق وزان
اولدینی ایشیدیورم . عجب اویوبه بیلله -
جکمی بیم ؟ کیم بیلیر . احتمال که سنی
دوشونه دوشونه صبحی ایده جکم .

صاری یار : ناهید آصف